
Verslag	:	Informatiebijeenkomsten verkenningsfase Zuidelijke Waaldijk Oost; Dijktraject Weurt-Dreumel
Data	:	25 maart in Beuningen en 30 maart in Winssen (traject Weurt-Deest)
Datum verslag	:	maart 2026

Waterschap Rivierenland heeft vier informatiebijeenkomsten georganiseerd in verband met de start van de verkenningsfase van dijkversterkingsproject Zuidelijke Waaldijk Oost; dijktraject Weurt-Dreumel (ZWO). Hieronder volgt een sfeerverslag van de bijeenkomsten op 25 maart in Beuningen en 30 maart in Winssen. De bijeenkomsten bestonden uit een plenaire presentatie waarna gelegenheid was voor het stellen van vragen vanuit de zaal. Vervolgens kon men ook persoonlijk terecht voor vragen/opmerkingen of een nadere uitleg bij een desbetreffende medewerker van het waterschap of van Ruimte voor de Rivier 2.0).

Projectmanager Ronald Vrinds stelt zichzelf voor en heet iedereen van harte welkom. Hij licht toe dat het dijkversterkingsproject (afgekort ZWO) aan het begin staat van de verkenningsfase. Het project is onderdeel van het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) van het rijk.

Het doel van de bijeenkomsten is om (dijk)bewoners en andere belanghebbenden informatie te geven over de verkenningsfase, wat het doel is van deze fase, hoe bewoners mee kunnen doen en wat de globale planning is. Het doel van de verkenningsfase is om tot een voorkeursalternatief te komen; oftewel de best mogelijke optie om de dijk op orde te brengen. De start van de verkenningsfase werd gedaan door de publicatie in december 2025 van de 'kennisgeving voornemen & kennisgeving participatie' op overheid.nl.

De aanleiding van het dijkversterkingsproject

We hebben als waterschap de verplichting om de dijken in het rivierengebied goed te onderhouden en te toetsen of deze nog voldoen aan de veiligheidsnorm. Uit onderzoek en toetsing blijkt dat dit dijktraject niet voldoet aan de veiligheidsnormen voor 2050. Dit betekent niet dat de dijk nu onveilig is, maar wel dat we naar de toekomst moeten kijken.

Samenwerking met gebiedspartners

Verschillende partijen hebben voorafgaand aan de start van de verkenningsfase al meegedacht. Dit is gedaan tijdens zogenaamde 'werkplaatsen'. Dit waren bijeenkomsten met o.a. de desbetreffende gemeentes, lokale (natuur)organisaties, diverse collega's van het waterschap en het ministerie van I en W. In dit gebied speelt veel met veel verschillende opgaven. Zo kwam naar voren dat ook Ruimte voor de Rivier 2.0 van het ministerie van I en W een opgave heeft in hetzelfde gebied. Dit programma onderzoekt de opties om bodemerosie, oftewel het uitslijten van de rivierbedding, van de Waal te stoppen. Dit programma bevindt zich echter nog in de onderzoeksfase.

Omdat zowel het waterschap als het ministerie van I en W in het gebied een opgave hebben, is het logisch om in de verkenningsfase samen te werken. We stemmen daarom met elkaar af en houden rekening met eventuele toekomstige maatregelen. We willen voorkomen dat we maatregelen gaan

doorvoeren die in de toekomst de maatregelen van RvdR in de weg staan. Tijdens deze bijeenkomsten zijn ook collega's van RvdR aanwezig om vragen te beantwoorden aan de thematafel.

Wat is de verkenningsfase?

De verkenningsfase is de eerste officiële stap van een dijkversterkingsproject. Een fase waarin nog heel veel onderzoek moet plaatsvinden. We onderzoeken tot eind 2028 op welke locaties de dijk versterkt moet worden, wat de faalmechanismen zijn (manieren waarop de dijk kan bezwijken) en welke maatregelen nodig zijn om de dijk te versterken. Begin 2029 verwachten we een vastgesteld voorkeursalternatief (vka) te hebben; de meest geschikte oplossing voor de dijkversterking.

Het project is opgedeeld in drie dijktrajecten

Het totale traject, van Weurt naar Dreumel, is maar liefst ruim 35 km lang. Daarom is het traject opgedeeld in overzichtelijke dijktrajecten aan de hand van gemeentegrenzen. Het gaat om de dijktrajecten:

- Weurt – Deest
- Deest - Boven Leeuwen
- Boven Leeuwen – Dreumel.

Globale planning

De verkenningsfase duurt tot eind 2028. Na deze fase volgt de planfase. In de planfase, die tot eind 2031 duurt, wordt het voorkeursalternatief tot op detail verder uitgewerkt. Pas vanaf 2033 verwachten we te kunnen starten met de uitvoeringsfase. De voorbereiding van een dijkversterkingsproject en de uitvoering, duurt vele jaren. Dat is niet gemakkelijk voor de omgeving.

Techniek - Nelle van Veen aan het woord

De dijk moet aan een strenge norm voldoen want een dijkdoorbraak heeft zeer grote gevolgen. Naast grote maatschappelijke schade, kan de economische schade in de miljarden euro's lopen. Dat willen we voorkomen en daarom besteedt het rijk veel geld aan veilige dijken om de bewoners en het achterland te beschermen. Deze dijk is bij de landelijke beoordelingen geprioriteerd.

Bij Beuningen is de veiligheidsnorm: 41:1 norm 1/10.000. De norm 41:1 betekent dat de maximale overstromingskans voor dit traject 1/10.000 per jaar bedraagt. Omdat de schade bij een dijkdoorbraak hier groter is dan elders, wordt er een hoge norm vastgesteld. We zijn nog aan het herbeoordelen of dit terecht is. Sommige onderdelen of faalmechanismen kunnen misschien toch goedgekeurd worden.

De afstand tot de wettelijke veiligheidsnorm is hier dusdanig groot, dat het dijktraject versterkt moet worden. Er is alle reden om te zorgen dat de dijk heel veilig is. De huidige veiligheidsnorm (sinds 2017) is strenger dan de vorige veiligheidsnorm. Dit komt doordat de mogelijke maatschappelijke en financiële schade ook heel veel groter zijn dan tientallen jaren geleden.

Nelle licht toe dat er drie belangrijke faalmechanismen zijn. Dit zijn manieren waarop de dijk kan falen/bezwijken. Op de faalmechanismen beoordelen we de dijk. De faalmechanismen hier zijn:

Hoogte: er kan extreem hoogwater optreden. Dat kan er water over de dijk komen en de dijk bezwijkt.

Stabiliteit: de dijk kan falen, ondanks dat de dijk hoog genoeg is. Dit kan gebeuren doordat er te veel water tegen de dijk staat. Door hoge waterstanden nemen de waterspanningen in de ondergrond toe, waardoor de grond minder weerstand kan bieden en de dijk instabiel kan worden.

Piping: bij extreem hoogwater tegen de dijk kan onderloopsheid plaatsvinden. Er ontstaan dan zand-meevoerende wellen aan de landzijde van de dijk, waardoor op den duur zand onder de dijk wordt weggespoeld.

We zijn nog wel aan het her-beoordelen. Op sommige onderdelen of sommige faalmechanismen kunnen we misschien toch goedkeuren.

We hebben het afgelopen jaar heel veel boringen en metingen gedaan. Die puntjes op de kaart (zie presentatie) geven alle boringen aan. De grond uit die boringen gaan naar een laboratorium. Het eindoordeel van deze boringen verwachten we eind 2026. We hebben al wel een voorlopige beoordeling. Tijdens de bijeenkomst is een kaart beschikbaar met daarop groene lijnen (daar hoeft geen versterking plaats te vinden, zoals een stukje in Winssen). De rode lijnen op de kaart geven aan dat we daar zeker zijn dat de dijk versterkt moet worden. Het betreft daar hoofdzakelijk het faalmechanisme piping. Bij de oranje delen zit een hoogte opgave. Dit heeft te maken met de modelering van rivierwaterstanden. Waarschijnlijk zal de dijk hier een stukje omhoog moeten. Voor stabiliteit binnenwaarts, van Weurt tot de snelweg bij Ewijk, zullen we aan de dijk moeten werken.

Omgevingsmanagement – communicatie en participatie door Liesbeth van Boom

Liesbeth is omgevingsmanager en uw contactpersoon. Ze stelt ook de andere omgevingsmanagers voor: Jantine van Velthuizen van ingenieursbureau Sweco en Edgar de Bruijn. Anita van Elteren is communicatieadviseur.

De komende tijd gaan we in gesprek met de bewoners. Dat doen we met persoonlijke keukentafelgesprekken, dijkgesprekken in kleine groepjes en thematafels. Verder willen we graag een klankbordgroep oprichten.

De verkenningsfase is opgedeeld in deeltrajecten. We kunnen niet alles tegelijkertijd doen, dus we werken in 'treintjes'. We starten met het dijkdeel Weurt-Deest. Daarna volgt vanaf eind 2026 het dijkdeel Deest-Boven-Leeuwen. Vanaf ongeveer de zomer van 2027, is dijkdeel Boven-Leeuwen-Dreumel aan de beurt.

We moeten nog veel onderzoeken uitvoeren. Behalve grondonderzoeken zal ook ecologisch onderzoek plaatsvinden. We onderzoeken welke dieren en plantensoorten hier leven zodat we weten waar we rekening mee moeten houden.

Eind 2028 ligt het voorkeursalternatief (VKA; de best mogelijke manier om de dijk te versterken) ter inzage. Als bewoner heeft u een aantal momenten waarop u een formele reactie kunt geven. Zie presentatie.

Op de website: wsrl.nl/zwo vindt u altijd de laatste stand van zaken en alle informatie. We zijn bereikbaar via de mail: zwo@wsrl.nl

Vragen uit de zaal

Vraag: ik mis in de informatie de mogelijkheden om de problemen op te lossen. Dus bijvoorbeeld, hoe los je piping op?

Antwoord: voor piping hebben we een aantal zogenaamde bouwstenen. Je kunt bijvoorbeeld een dijk binnenwaarts versterken, je kan in de dijk versterken en je kunt aan de buitenzijde wat doen. Dat zijn de 3 geografische hoofdaspecten. Voor piping kunnen we aan de binnenkant de berm verbreden of een verticale constructie maken aan de teen van de dijk zodat het water of zand wordt tegengehouden. Ook maatregelen aan de rivierzijde kunnen invloed hebben op de waterspanningen in de ondergrond, zoals het aanbrengen van een klei-inkassing.

Vraag: hoe hebben jullie aan de overkant van de rivier een verticale constructie gedaan?

Antwoord: verticale constructies, zoals bijvoorbeeld een damwand, worden soms ook gedaan voor de stabiliteit. Voor piping kunnen lichtere constructies voldoende zijn, omdat deze bedoeld zijn om zandtransport te beperken en het hydraulisch verval te beïnvloeden. Het verschilt per locatie welke maatregel we doen. Zo'n verticale constructie kan een heave scherm zijn van kunststof of van staal.

Vraag: hebben de maatregelen ook consequenties voor de woningen?

Dat weten we nu nog niet. We gaan proberen om de consequenties voor woningen zoveel mogelijk te beperken. Het kan soms zijn dat je bepaalde issues hebt op een bepaald stuk dijk. Dan wordt daar specifiek naar gekeken en altijd in overleg met de directe bewoners.

Vraag: wat bepaalt voor welke oplossing er gekozen wordt?

Antwoord: het is meestal wel een breed pallet aan eisen en wensen. We willen de kosten laag hebben. Buitenwaarts is een aantrekkelijke oplossing maar daar is Natura 2000 gebied. Daar moeten we met de desbetreffende overheden uitkomen. Ook kijken we graag naar latere uitbreidbaarheid zodat in de toekomst nog mogelijkheden overblijven. Het liefst werken we in grond. Natuurlijk zijn ook de waardes aan de binnenzijde van belang. Die neem je ook mee in de afweging. Er zijn veel aspecten waar we naar kijken. Buitenwaarts versterken is voor de meeste bewoners de beste oplossing, maar dat kan niet zomaar overal.

Vraag: ik hoor het waterschap ook wat zeggen over natuurorganisaties. Want het gaat niet alleen over veiligheid, maar ook over bloemrijke dijken. Die hebben we hier in Beuningen en in de Ooij. Het is een uitgelezen kans om dit ook uit te breiden. Nemen jullie dit mee?

Antwoord: natuur nemen we mee in de afwegingen. We werken net als de gemeente, samen met het groenblauwe raamwerk en daar zijn bloemrijke dijken ook meegegeven. Het moet ook matchen met beheer en onderhoud. Het wortelpakket van bloemrijke dijken is beter dan gewoon gras. Het moet het juiste product op de juiste plek zijn.

Vraag: is er in de loop van de jaren iets aan de constructie van de dijk verandert? In het verleden hebben we hier al een dijkversterking gehad. Zijn de veiligheidseisen anders geworden?

Antwoord: de eisen zijn strenger geworden omdat in de loop der jaren de gebieden achter de dijk ook waardevoller zijn geworden. Daarom zijn de normen ook strenger. In principe is het goede grond hier. Het is voornamelijk de norm die maakt dat we de dijk op orde moeten brengen. Ook zijn de rekenmodellen gewijzigd. We versterken de dijk voor een bepaalde levensduur, in de regel voor 50 jaar. Als we nu met de dijk aan de slag gaan, dan kijken we ook naar de toekomstige scenario's.

Vraag: wanneer zijn die veiligheidsnormen voor het laatst aangepast?

Antwoord: dat is in 2017 geweest. Toen is een nieuwe landelijke norm vastgelegd.

Vraag: worden straks bij de uitvoering aparte wegen aangelegd voor de vrachtwagens? Hoe gaan jullie straks om met de uitvoering?

Antwoord: zover zijn we nog lang niet. Tegen die tijd hebben we een aannemer die hier zijn kennis over inbrengt. Dit volgt allemaal in een latere fase.

Vraag: heeft het project Geertjes Golf effect op piping en grondstromen?

Antwoord: het ligt te ver van de dijk, zo'n 1.000 meter, om invloed te kunnen hebben op kans van overstromen. In onze modellen en berekeningen is dat haast onmogelijk. Extreem Hoogwater duurt maximaal enkele weken.

Vraag: wat is de rol van Rijkswaterstaat bij dit project?

Antwoord: Rijkswaterstaat is het bevoegd gezag. Ze toetsen en zijn toezichthouder.

Vraag: welk scala aan versterkingsmaatregelen zijn er?

Antwoord: er zijn voor elk faalmechanisme de volgende mogelijkheden:

Piping => piping bermen aan de binnenzijde van de dijk of een verticale constructie.

Hoogte => ophogen en soms een brede kruin, soms de hele dijk omhoog.

Stabiliteit => aanbrengen of verbreden van een steunberm aan de binnenzijde en/of het verflauwen van het talud.

In 1995 was bij Ochten niet de hoogte het probleem, maar de stabiliteit.